ERAKKO FOTINI (1860–1928) – AIKAMME MARIA EGYPTILÄINEN

Nunna Kristoduli

Pappismunkki Joakim kohtaa erakkonaisen

Vuonna 1890 heti pääsiäisen jälkeen pappismunkki Joakim ja muutamat muut veljet Pyhän Sabbaan luostarista olivat lähteneet tutkimaan Palestiinassa Jordanjoen ympäristöä. He saapuivat Kuolleestamerestä länteen sijaitsevaan Pyhän Gerasimos Jordanialaisen luostariin. Sieltä pappismunkki Joakim lähti eräänä iltapäivänä yksin vaeltelemaan Jordanin rantatiheikköön. Piikkipensaat ja erilaiset ruokokasvit haittasivat pahasti hänen kulkuaan. Kun hän vielä ajatteli tiheikössä piileviä villieläimiä, hänet valtasi pelko. Katuen aiettaan hän lähti pientä kukkulaa kohti huutaakseen erääseen Jordanin pikkusaareen jääneille veljille, että he tulisivat veneellä noutamaan häntä. Edetessään vaivalloisesti hän lauloi lujaa haihduttaakseen pelkoaan: “Jordanissa kastettaessa Sinua, oi Herra.” Silloin hän yhtäkkiä kuuli äänen: “Kuka olet, joka häiritset rauhaani?” Säikähdyksestä hän oli vähällä kaatua maahan, mutta samassa hänen mieleensä juolahti, että kyseessä oli varmaan joku erakko, ja vastasi: “Olen syntinen ihminen, joka Jumalaa etsiäkseen on tullut tähän erämaahan. Mutta kuka sinä olet ja mitä teet tällä?” Ääni vastasi: “Minäkin olen syntinen ihminen, joka lähdin maailmasta löytääkseni Jumalan. Koska ymmärrän Jumalan lähettäneen sinut keskustellaksemme, käänny vähän oikealle. Siellä on polku, joka johtaa tänne.”

Pappismunkki Joakim riemastui suuresti kutsusta ja riensi kuin janoinen peura erakon luo, sillä hän arveli saavansa tapaamisesta hengellistä hyötyä. Tullessaan näköetäisyydelle hän huomasi erakon keskikokoiseksi. Erakolla oli yllään vanha kulunut, polviin ulottuva munkinviitta. Hänen musta tukkansa, joka oli sidottu kuidulla, ulottui pitkälle selkään. Hänen jalkansa olivat paljaat, täynnä naarmuja ja arpia. Partaa hänellä ei ollut lainkaan.

Pappismunkki Joakim seurasi erakkoa hiljaisuuden vallitessa. Vaellettuaan suunnilleen 20 minuuttia he saapuivat pienelle luolalle, joka oli noin 6 metriä syvä ja 5 metriä leveä. Luolan edustalla oli alkeellinen katos varjoa antamassa. Istuimina olivat kivet. Erakko sanoi: “Olen asunut täällä 6 vuotta. Mutta menkäämme sisälle luolaan, missä on vilpoisempaa, niin kerron sinulle elämänvaiheistani. Ensin sinun pitää kuitenkin luvata, ettet kerro kenellekään mitään, niin kauan kuin viivyt Palestiinassa.” Pappismunkki Joakim huudahti: “Tulen viipymään Palestiinassa koko elämäni!” Silloin erakko lausui varman tuntuisesti: “Etkä tule. Vähän ajan kuluttua sinä lähdet Palestiinasta, sillä sinut on tarkoitettu muualle: vapaaseen Kreikkaan.” Pappismunkki Joakim ymmärsi, että erakolla oli ennaltanäkemisen armolahja. Siksi hän ei esittänyt vastaväitteitä, vaan totesi: “Lupaan, etten kerro kuulemastani, Jumalan palvelija.” Tähän erakko puolestaan huomautti: “Älä sano minua Jumalan palvelijaksi, vaan palvelijattareksi. Olen nimittäin nainen.” Ilmoitus sai isä Joakimin yhä suuremman hämmästyksen valtaan. Erakko oli siis nainen! Ja kuitenkin hän vaikutti oppineelta, sillä hän siteerasi puheissaan jopa Homerosta, vaikka naisten opiskelu tuohon aikaan ei vielä ollut tavallista. Isä Joakim odotti hänen kertomustaan entistä suuremmalla mielenkiinnolla.

Fotinin elämän alkuvaiheet

Erakko johdatti isä Joakimin luolaansa. Sen kalustuksena oli kaksi kiveä istuimina ja nurkassa heinäpatja vuoteena. Seinälle oli ripustettu munkinviitta. Itäseinällä oli risti, sen vieressä rukousnauha ja pieni Jumalansynnyttäjän ikoni. Lisäksi luolassa oli pieni vesiastia ja muutamia taloustavaroita, muun muassa kattila ja veitsi.

Fotini kehotti isä Joakimia istumaan kivelle ja alkoi kertoa: “Synnyin Damaskoksessa tammikuun 7. päivänä vuonna 1860 ja sain kasteessa nimekseni Fotini. Koska kuitenkin synnyin pyhän Johannes Kastajan muistopäivänä, isälläni oli tapana kutsua minua Jannulaksi tai vielä useammin Jannakikseksi*, koska Johannes vielä oli ollut isoisänikin nimi.

Kun olin 5-vuotias, äitini kuoli ja jäimme isän kanssa kahden. Isä suri kovasti äitini kuolemaa. Hän sulki sekatavarakaupan, joka meillä oli Damaskoksessa, ja siirtyi liikemieheksi Aleksandriaan. Hän järjesti minut erääseen kreikkalaisperheeseen asumaan, jotta oppisin hyvin kreikkaa, sillä Damaskoksessa olin tottunut puhumaan arabiaa. Hän hankki minulle myös opettajattaren antamaan alkeisopetusta. Itse hän vietti suurimman osan ajastaan pitkillä liikematkoilla. Vähän väliä hän kuitenkin tiedusteli sähkeitse, miten Jannakis voi. Kerran isä oli poissa kolme kuukautta, ja sairastuin enemmän ikävästä kuin mistään muusta. Isälle sähkötettiin asiasta, ja hän riensi suinpäin Aleksandriaan. Heti hänen tultuaan aloin parantua, mutta lääkäri suositteli minulle silti ilmastonvaihdosta. Tämän vuoksi isäni päätti, että siirtyisimme Ateenaan. Olin silloin 9-vuotias. Merimatkaksi isä puki minut poikien merimiespukuun, eikä kukaan aavistanut, että Jannakis olikin tyttö...”

Ateenassa Fotini esiintyi edelleen poikana. Isä pani hänet oppikouluun nimellä Johannes Gerasimou. Siellä hän kunnostautui niin opinnoissaan kuin poikien leikeissäkin. Kesälomansa hän vietti isänsä kanssa Hydran saarella, jossa oli useita luostareita. Erityisesti Pyhän Kolminaisuuden naisluostari teki häneen syvän vaikutuksen, ja hän alkoi kysellä isältään, voisiko hän jäädä sinne nunnaksi. Isä kuitenkin tahtoi hänen vielä opiskelevan. Yksi nunnista antoi “Jannakikselle” pyhän Maria Egyptiläisen elämäkerran.

Yhden talven isä vietti liikeasioissa Konstantinopolissa ja otti mukaansa Fotinin. Omasta pyynnöstään tämä kirjattiin ulko-oppilaaksi Halkin teologiseen kouluun. Isä vuokrasi hänelle saarelta hotellihuoneiston ja järjesti hänelle myös yksityisopetusta joissakin teologisissa aineissa. Muiden oppilaiden tavoin hänkin alkoi käyttää pitkää mustaa viittaa ja antoi hiustensa kasvaa. Viitasta hän ei enää luopunut, vaan jatkoi sen käyttämistä Ateenassakin, opiskellessaan ensin lukiossa ja sitten yliopiston teologisessa tiedekunnassa. Tässä asussa hänen oli myös helpompi edelleen esiintyä nuorukaisena. Isä tosin ehdotti, että he voisivat siirtyä Kairoon tai Port Saidiin, missä kukaan ei tuntenut heitä. Näin Fotini olisi voinut jälleen alkaa esiintyä nuorena neitosena, ja isä olisi huolehtinut hänen naittamisestaan. “Jannakis” ei kuitenkaan ollut halukas tähän, sillä hänessä oli jo syttynyt rakkaus luostarielämään.

Fotinin neljäntenä yliopistovuotena hänen suuresti rakastamansa isä kuoli lyhyen sairauden jälkeen. Fotini joutui pohjattoman murheen valtaan. Nyt hän oli täysin yksin maailmassa. Oli tullut aika jättää maailma myrskyineen ja alkaa toteuttaa luostarikutsumusta. Mutta miten se tapahtuisi?

Fotini etsii sijoittumispaikkaa

Isän kuoleman jälkeen Fotini jakoi pois irtaimen omaisuutensa, nosti pankista tämän hänelle tallettaman suuren rahasumman ja alkoi etsiä, minne asettuisi. Hän oli kuullut paljon hyvää Athosvuoresta. Siksi hän matkusti Tessalonikiin tutkiakseen mahdollisuutta mennä sinne. Tessalonikissa hän kohtasi kaksi athosvuorelaista munkkia, jotka ylistivät hänelle kovasti elämää Pyhällä Vuorella. He kertoivat myös, ettei sinne päätetä naisia eikä edes naaraspuolisia eläimiä. Tämä sai Fotinin luopumaan aikeestaan asettua Athokselle, sillä hän ei katsonut oikeudekseen rikkoa luostariyhteisön ikivanhoja sääntöjä. Hän pelkäsi myös isien kirousta, jos he ehkä tavalla tai toisella tulisivat tietämään, että hän olikin nainen. Tessalonikasta hän vieraili

* Tytön ja pojan lempinimet kreikkalaisesta lempinimestä Jannis eli Johannes.

muutamassa Kreikan luostarissa, mutta päätti lopulta lähteä Aleksandriaan ja siirtyä sieltä Jerusalemiin.

Aleksandriassa Fotini joutui vaikeuksiin, kun patriarkka Sofronios tahtoi väen väkisin vihkiä hänet diakoniksi. Näin oli käydä Jerusalemissakin, jossa hän viipyi joitakin päiviä Pyhän Haudan veljestön vieraana. Veljestön munkkidiakoni oli hiljattain kuollut ja hänet tahdottiin tämän paikalle. Hän kävi tutustumassa myös Pyhän Sabbaan luostariin, jossa parin viikon ajan autteli veljiä erilaisissa töissä. Luostari miellytti häntä, mutta hän ei kuitenkaan tuntenut voivansa jäädä sinne pysyvästi. Niin hän palasi Jerusalemiin. Siellä hän kylmettymisen seurauksena sairastui vakavasti, mutta pelkäsi hakeutua lääkärin hoitoon, jottei paljastuisi, että hän onkin nainen. Parannuttuaan Fotini kiirehti päätöstään. Hän ajatteli: “Olen orpo. Äitini ja isäni ovat kuolleet. Muita sukulaisia minulla ei ole. Enkö minäkin lähtisi erämaahan? Ja milloin Jumala tahtoo, Hän ottakoon sieluni.”

Varhain eräänä kesäkuun aamuna Fotini sitten lähti Pyhän Haudan kirkosta ja suuntasi kulkunsa Jordania kohti, kuten Maria Egyptiläinen aikanaan. Monet ajatukset ahdistivat häntä, mutta hän jatkoi eteenpäin. Matkalla hän poikkesi vielä kerran Pyhän Sabbaan luostariin ja kävi tervehtimässä muutamaa askeettia. Kesäkuussa Jordanin vesi oli matalalla. Hän ylitti virran kahlaamalla ja saapui sen itärannalle, missä levittäytyivät ne erämaat, joissa Maria Egyptiläinen muinoin kilvoitteli. Fotinilla oli mukanaan kaksi leipää, veitsi, pieni kirves ja pieni hakku sekä vähän vehnää ja papuja siemeniksi.

Fotinista tuntui kuin jokin näkymätön voima olisi ajanut häntä eteenpäin ja antanut hänelle rohkeutta. Ei edes ajatus villieläimistä pelottanut häntä. Hän ei kuitenkaan edennyt syvälle erämaahan, vaan kulki pitkin Jordanin vartta. Hän taisteli kädet ja jalat verillä piikkipensaita vastaan, niin että hänen vaatteensakin repeytyivät. Saavuttuaan lopulta eräälle kallioluolalle, jonka havaitsi asumiseen sopivaksi, hän lankesi kasvoilleen maahan ja kiitti Jumalaa. Raivattuaan tien luolan suulle hän vaipui maahan lopen uupuneena ja nukahti. Unessaan hän näki pyhän Maria Egyptiläisen, joka sanoi: “Ole rohkea, älä pelkää. Kristus Ylkä vahvistaa sinua taistelussasi ja auttaa sinua saavuttamaan kilvoittelullasi voitonseppeleen.”

Ensi töikseen Fotini alkoi puhdistaa luolaa. Ennen sinne menoaan hän heitti sisälle palavia risuja karkottaakseen mahdolliset villieläimet. Sieltä luikertelikin esiin iso käärme. Alkupäivinä hän antoi tulen palaa luolan suulla yölläkin villieläinten takia. Kymmenen päivää hän työskenteli luolan edustan puhdistamiseksi ja teki hakkaamistaan risuista tiheän piikkipensasaidan sen ympärille. Isä Joakimia tiedusteltua, millä Fotini eli erämaassa, tämä selitti: “Jordanin kosteassa rantatiheikössä kasvaa paljon erilaisia yrttejä, sinappia, selleriä, purjoa ja muuta vastaavaa. Niitä ja ravitsevia sokeriruo’on versoja söin ruuakseni alkuaikoina. Myöhemmin perkasin itselleni pienen puutarhan ja pellon.”

Erakon päiväohjelma

Pappismunkki Joakim tiedusteli Fotinilta, millainen oli hänen päiväohjelmansa. Fotini selitti noudattaen kirkollisen vuorokauden järjestystä: “Iltapäivällä klo 16 luen ehtoopalveluksen. Sen jälkeen menen joko puutarhaani tai pellolleni. Auringonlaskun jälkeen palaan luolaani ja nautin vähän ravintoa, mitä Herra kulloinkin lähettää. Aterian jälkeen luen vähäisen ehtoonjälkeisen palveluksen ja akatistoshymnin. Sen jälkeen rukoilen rukousnauhan avulla noin tunnin tehden myös maahankumarruksia. Sitten asetun levolle ja nukun puoliyöhön saakka. Silloin nousen lukemaan puoliyöpalveluksen ja heksapsalmin ja rukoilen aamuun saakka rukousnauhalla lausuen: ‘Herra Jeesus Kristus, armahda minua.’ Aamun alkaessa sarastaa menen ulos luolastani ja istun kivelle kuuntelemaan lintujen aamukonserttia. Kuka ei ole kuullut lintujen

laulavan tässä erämaassa, ei voi kuvitella, kuinka ihanaa se on. Henkeni kohoaa tuolloin Jumalan istuimen eteen. Usein innostun itsekin laulamaan, ja se riemastuttaa lintuja entistäkin enemmän. Monesti ne tulevat lähelle kuuntelemaan. Kerran saapui paikalle kaksi sakaaliakin, jotka aidan takaa katsoa napittivat minua pitkän aikaa. Auringon noustua linnut vaikenevat, minä luen hetkipalvelukset, sytytän tulen ja alan keittää yrttejä. Keskipäivällä kiitettyäni Taivaallista Isää ruokailen ja sen jälkeen lepään kaksi tuntia helteisimpänä aikana. Myöhemmin iltapäivällä kunnostan 'palatsiani', paikkaan vaatteitani tai teen muuta työtä aina ehtoopalvelukseen saakka."

"Kuinka olet selvillä kellonajoista, Fotini?" kysyi isä Joakim. "Mukana tuomani pienen herätyskellon perusteella olen valmistanut aurinkokellon. Herätyskellokin vielä toimii, mutta joskus se tietenkin menee rikki ja siksi aurinkokello on tarpeen."

Puutarha ja pelto

Isä Joakimin keskustelut erakon kanssa kestivät kolme päivää. Välillä hän kävi Pyhän Gerasimoksen luostarissa, otti sieltä mukaansa epitrakiilin ja toimitti Fotinin pyynnöstä hänen luolassaan kodinsiunauksen. Kun tuli aterioinnin aika, erakko tarjosi hänelle villiyrttejä sekä puutarhansa ja peltonsa tuotteita. Hän myös vei isä Joakimin katsomaan puutarhaansa ja peltoaan. Kuusi kuukautta hän oli tehnyt työtä raivatakseen puutarhansa ja aidatakseen sen, jotteivät villieläimet pääsisi sinne tekemään tuhojaan. Hän oli kaivanut sinne myös pienen kaivon. Yleensä kuitenkin Jordanin rantahöyryt riittivät pitämään sen kosteana. Varjoa saadakseen hän oli istuttanut puutarhaan kaksi kaunista pajua. Hän viljeli siinä sokeriruokoa, selleriä, sokerijuurikasta, meloneja, jonkin verran perunaa sekä erilaisia yrttikasveja. Puutarhassa oli myös kukkia: orvokkeja, ruusuja, hyasintteja, liljoja ynnä muita. Fotini oli kerännyt niitä eri puolilta emämaata ja viljeltyinä ne olivat suurentuneet ja kaunistuneet. Paikka oli kuin pieni paratiisi.

Idässä luolan takana sijaitsi erakon pelto. Sekin oli tiheän risuaidan ympäröimä, kooltaan noin 1500 neliömetriä. "Viime vuonna korjasin kaksikymmentä kiloa viljaa, tänä vuonna toivon pääseväni seitsemäänkymmeneen", sanoi Fotini. Myös suurista pavuista hän oli saanut hyvän sadon. Vankka aita esti villisikoja pääsemästä pellolle. Fotini kertoi, että vietettyään 4 kuukautta erämaassa ja havaittuaan pystyvänsä tulemaan siellä toimeen, hän meni ja otti rahansa, jotka oli kaivanut erämaahan erään kiven alle, ja suuntasi kulkunsa munkinpäähine alas silmille vedettynä ensin Jerikoon ja sieltä Jerusalemiin varoen koko ajan, ettei vain kohtaisi ketään tuttavaa. Sieltä hän osti muutamia käyttötavaroita, kuten kattilan, pari lautasta, veitsen, kaksi haarukkaa, ja tulitikkuja, sekä erilaisia siemeniä: papuja, maissia, seesamia, meloninsiemeniä, vähän vehnää ja perunoita. Loput rahat hän jakoi Jerusalemin köyhille. Mukanaan tuomista siemenistä hän aloitti viljelyksensä. "Minulla ei ole Maria Egyptiläisen kestävyyttä. Täytyy kiinnittää jonkin verran huomiota myös ruumiillisiin tarpeisiin", hän sanoi. Isä Joakimin tiedusteluun, käyttääkö hän ravinnokseen villihanhien munia, hän vastasi kyllä usein löytävänsä niiden pesiä, mutta säälivänsä lintuemoja ja jättävänsä munat rauhaan.

Hunajaa hänellä oli runsain määrin. Eräästä luolasta hän kävi hakemassa hunajakennoja aina tarvittaessa. Villimehiläisiä on Jordanin ympäristössä hyvin runsaasti.

Fotini kertoo sisäisistä taisteluistaan

"Tunnustan, että alkuaikoina kärsin kovasti", sanoi Fotini isä Joakimin tiedustellessa, millaisia sisäisiä taisteluita hän oli joutunut käymään. "Usein yksin istuessani kuulin sisältäni keskusteluja, sillä ihminen, jolla on puhekyky, kaipaa saada puhua. Toisinaan minusta tuntui, että

ääni tuli ulkoapäin, ja olin kuulevinani jonkun kutsuvan minua: ‘Jannakis, Jannakis!’ Ajan mittaan kuitenkin käsitin, että ääni tuli omasta sisimmästäni. Kun kuulin tällaisia ääniä, aloin laulaa tai puhua kovalla äänellä. Ensimmäisenä vuonna kärsin niin paljon, että aloin jo pelätä järkeni puolesta. Sen tähden menin kerran varovasti, etteivät puolivillit beduiinit saisi vihiä olemassaolostani, 3 tunnin matkan päässä olevalle Jordanin sillalle. Piilouduin pensaisiin ja katselin ihmisiä, jotka kulkivat sillalla. Tämän tein vain saadakseni nähdä ihmisen! Illalla palasin luolaani ja lankesin itkien Jumalanäidin ikonin eteen. Itkin siinä pitkän aikaa, ja kyyneleet tuottivat minulle huojennusta. Ajan mittaan kuitenkin totuin yksinäisyyteen ja nyt elän suuressa rauhassa luottaen ja toivoen, että tulen löytämään armon Jumalan edessä viimeisenä päivänä.

Isä Joakim kysyi Fotinilta, millaista apua hän oli saanut Jumalalta ja kuinka kokenut Herran Äidin suojeluksen. “Maailman Valtiatar, jota kutsuin avukseni, todellakin auttoi minua ajatustaistelun riehuessa sisimmässäni. Kiusaajan synnyttämät ajatukset sanoivat: ‘Turhaan olet tullut erämaahan! Jos olisit elänyt maailmassa hyvänä kristittynä perheenäitinä, varmemmin olisit pelastunut. Mitä voitat kaikella tällä? Maailmassa ovat todelliset voitot ja tappiot, niin monet muut ovat pelastuneet maailmassa eläen.’ Tällaisia ajatuksia sielunvihollinen herätti mielessäni saadakseen minut jättämään erämaan ja palaamaan maailmaan, missä sitten olisi voinut tahtonsa mukaan kietoa minut pauloihinsa. Koska minulla ei ollut vielä kokemusta sisäisestä taistelusta, nämä ajatukset saattoivat minut sellaiseen sisäiseen sekasortoon, että rukoilin saavani kuolla. Kun olin tässä kauheassa tilassa, Jumalansynnyttäjä ilmestyi minulle. Minut ympäröi jumalallinen valo ja kuulin syvällä sydämessäni äänen, joka sanoi: ‘Älä pelkää, pane toivosi minuun.’ Heti sielustani katosi tuo pimeys, kiusaavat ajatukset haihtuivat, ja niiden sijaan ilo ja riemu täyttivät sydämeni. Vuodattaen kiitollisuuden kyyneleitä ylistin taivaan ja maan Herraa ja aloin laulaa: ‘Totisesti on kohtuullista’. Siitä lähtien olen elänyt syvässä rauhassa ja siunaan sitä päivää, jolloin Taivaallinen Isä johdatti minut tähän erämaahan ja vältyin maailman myrskyiltä.

Siitä lähtien en ole nähnyt muita näkyjä, mutta rukoillessani tunnen suurta iloa, ja lausuessani akatistoshymniä riemu täyttää sydämeni. Usein sieluni pysähtyy sisäisillä silmillään katselemaan Jumalan valtakunnan kauneutta ja pysyn tuntikausia siinä tilassa. Nyt olen niin tyytyväinen elämääni erämaassa, etten vaihtaisi sitä mihinkään maailman valtakuntiin enkä luolaani mihinkään palatsiin. Sydämessäni palaa rakkauden tuli Kristukseen. Jos olisi mahdollista, olisin iloiten valmis vuodattamaan viimeisen veripisaranikin Jeesuksen Vapahtajani tähden. Sellaisina hetkinä lankean polvilleni, itken ja huudan: ‘Kristukseni, Vapahtajani, Pelastajani, Elämäni, kaikkeni...’ Minusta on kuin näkisin sydämeni sisimmässä Vapahtajani, joka sanoo: ‘Älä pelkää, olen täällä.’”

Fotini oli kuitenkin hyvin perehtynyt pyhien isien kirjoituksiin eikä sallinut itselleen liiallisuuksia hengellisissä kilvoituksissa. Hän tiesi, että kyky oikein arvostella asioita on hyveistä tärkein ja vaelsi kultaista keskitietä omistaen osan ajastaan ruumiilliseen työhön, kuten hänen päiväohjelmansakin osoitti.

Fotinin myöhemmät vaiheet

Pappismunkki Joakim lähetettiin todellakin, kuten Fotini oli hänelle ennustanut, jo seuraavana vuonna (1891) Pyhän Haudan veljestön Ateenan edustustoon. Ateenassa hän sai myös tilaisuuden opiskella teologiaa ja toimi opintonsa päätettyään eri tehtävissä Kreikan kirkon piirissä.

Vuonna 1929 hän matkusti Palestiinaan tervehtimään sikäläisiä veljiä ja pyrki myös saamaan

selville, kuinka Fotinille oli käynyt. Hänelle kerrottiin, että ensimmäisen maailmansodan aikana, kun Jordanin erämaa alkoi täyttyä vuodesta 1915 lähtien englantilaisista sotavoimista, kaikki erakot joutuivat lähtemään sieltä. Toiset asettuivat luostariin, toiset tulivat Jerusalemiin. Monet olivat panneet merkille parrattoman erakon, joka sodan aikana asui erään arabiankielisen ortodoksiperheen vieraana Jerusalemissa ja kävi osallistumassa Pyhään Ehtoolliseen Pyhän Haudan kirkossa puhumatta kenenkään kanssa. Sodan päätyttyä hän palasi jälleen erämaahan.

Isä Joakim tajusi erakon Fotiniksi. Hän alkoi kysellä eri luostareiden munkeilta ja muilta tuttaviltaan, tietäisivätkö he mitään tuosta "parrattomasta erakosta". Entiseen asuinpaikkaansa tämä ei ollut voinut palata, sillä Jordanin ympäristö oli täyttynyt englantilaisista. Pyhän Sabbaan luostarin isä Panteleimon kertoikin kuulleensa paimentolaisarabeilta, että nämä olivat kohdanneet Kadeksen erämaassa Kuolleenmeren lähellä vanhan erakon, joka keräsi yrttejä. He olivat säälineet hänen harmaita hapsiaan ja olivat jättäneet hänelle leipää. Isä Panteleimon vei pappismunkki Joakimin paimentolaisten luo, niin että hän voi itse tiedustella heiltä asiaa. He vahvistivat isä Panteleimonin kertomuksen ja sanoivat, että noin vuosi sitten erakko oli lakannut näyttäytymästä. He olivat käyneet katsomassa hänen luolaansa ja löytäneet sieltä vain kuluneen munkinviitan ja joitakin papereita. Näin lienee todennäköistä, että erakko Fotini siirtyi taivallisiin majoihin Kadeksen erämaassa vuonna 1928 jättäen ruumiinsa johonkin sen monista luolista.

Erakko Fotinin hengellisiä ohjeita

Vastauksista, joita Fotini antoi isä Joakimille tämän kysellessä häneltä erilaisista hengellisen elämän ilmiöistä, on poimittu seuraavat mietelmät:

* Missä on Jumalan armo, siellä on kaikki onnellisuus, ilo ja riemu.

* Jumala on äärimmäinen hyvä. Mitä enemmän ihminen lähestyy Jumalaa, sitä autuaampi ja onnellisempi hän on. Synti on äärimmäinen paha. Mitä kauemmaksi ihminen loittonee Jumalasta, sitä onnettomammaksi hän tulee.

* Maailmassa ollessani tunsin ihmisiä, jotka synnin tähden olivat päätyneet sellaiseen älylliseen pimeyteen, etteivät halunneet edes kuulla ikuisesta elämästä ja sielun kuolemattomuudesta. Pelkkä ajatuskin, että on iankaikkinen elämä ja oikeudenmukainen Tuomari, sai heidät sekasortoon ja hämmennykseen. Tämä sisäinen hämmennys ei ole mitään muuta kuin Jumalan armon puuttumista ja ikuisen helvetin esimakua.

* Jos ihminen tuntisi todellisen hyötynsä, hän olisi ennemmin valmis kuolemaan tuhansia kertoja kuin poikkeamaan Evankeliumin osoittamalta tieltä. (Tätä puhuessaan erakon silmät kostuivat.)

* Kun tunnen, että kiusaajan lähettämät ajatukset ahdistavat minua, nousen heti rukoilemaan. Usein huudan kovalla äänellä: "Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika, armahda minua." Silloin pahat henget kaikkoavat, ovathan isätkin sanoneet: "Jeesuksen nimi polttaa demonit."

* Jokaisen ihmisen, joka on epävarma jostakin, tulee turvautua rukoukseen.

* Sydämen rukouksen saavuttamiseksi tarvitaan kestävyyttä ja kärsivällisyyttä.

* Ruumiillinen työ on tarpeen munkille ja kaikille ihmisille. Eräällä vanhuksella oli kuuliai-

suusveli, joka kyllästyi elämään erämaassa ja alkoi puhua maailmaan palaamisesta. Vanhus opetti ja kehotti häntä, mutta veli vain sanoi: “En kestä erämaan yksitoikkoisuutta.” Silloin vanhus meni kokeneen rippi-isän luo kysymään, mitä tehdä veljelle. “Naita hänet!” sanoi rippi-isä. Vanhus häkeltyi: “Kuinka sitten?” “Anna hänelle puutarha viljeltäväksi ja käske häntä kylvämään siihen, mitä tahtoo.” Vanhus teki niin, ja veli sai tekemistä eikä enää puhunut mitään maailmaan palaamisesta.

Aamun Koitto 10/1980 ja 19/1980; julkaistaan tekijän luvalla hieman editoituna